

*Kjenner du historien til den speidergruppa du er medlem i?
Vet du hvem som var med å starte Kjølbergspeiderne?
Lever noen av dem i dag?
Hvordan var det å være speider for 75 år siden?
Ja, dette er noe av det vi vil prøve å belyse i de neste
nummerne av speiderfakkelen*

Håkon Froberg er i dag en viktig kilde for for å spore opp vår historie.

Vi avla derfor Håkon et besøk for å finne ut litt mer om våre røtter.

Håkon er i dag 87 år gammel, og han var med på starten for snart 75 år siden. Han husker som om det var i går hvordan starten var. Og når han forteller om speidertiden sin, og om hva den har betydd for ham, blir han rent rørt.

Det var lenge blitt snakket om å danne en speidertropp her på Kjølberg, for det var jo blitt stiftet en nede i metodistkirken i Fredrikstad. Da den viste seg å ha fremgang, tenkte man at det også skulle gå her opp på Kjølberg.

Så en dag, **den 27. mai 1925 fikk Baker K.J. Hansen** i fellesskap med Kjøpmann Jens Johansen trommet sammen 17 gutter som alle hadde stor lyst til å bli speidere. Disse 17 ble inndelt i to patruljer; **Løve og Tiger**. Dermed var 1.Kjølberg startet!

Jens Johansen, som før hadde hatt en speidertropp ledet nå det praktiske arbeidet en tid, men Baker Hansen hadde ansvaret for troppen i det store og hele.

Arbeidet gikk, fra begynnelsen av, med liv og lyst. Det var flere gutter som tok 3. og 2.grad på kort tid.

I 1925 hadde vi to marsturer til Horneskilen, et meget vakkert beliggende sted i Skjeberg. Jens Johansen ledet disse turene.

I 1926 øket medlemstallet så vi kunne danne en ny patrulje, Bjørn. I følge bøkene så var det satt av 5 troppsturer det året. En av disse gikk til Fredrikshald hvor vi deltok ved Speider- og Juniorstevnet. Det står også at kassabeholdningen det året var på utenkelige **kr.25,48**.

Medlemstallet økte enda mer i 1927 og da hadde troppen 4 patruljer, nemlig **Løve, Tiger, Bjørn og Ørn**. 4 troppsturer ble avholdt det året. Vi deltok blant annet med 8 gutter i Kretsleiren for Epworthligatroppen i Skjebergdalen.

Håkon Froberg nevner spesielt leiren i Skjebergdalen.

- «Det er jo morsomt at jeg var på min første leir ved Børte vann, her hvor vi nå har fått hytte. Lite ante jeg den gangen at vi skulle få det så fint her oppe!»

- «Vi satt på lastepånet på en lastebil, og det gikk unna på to hjul i svingene. Det gjorde veldig inntrykk på en 14-åring den gangen»

- «Husker at leiren var fin, og at den var alfa og omega for videre speiding på Kjølberg. Vi bada i Børte vann. Som ung gutt var jeg en villstyring og populær blant de andre. Ble dukka under en gang og holdt på å drukne.»

- «Jeg var i Tiger, der var Bjarne Andersen peff. Etterhvert ble jeg også peff. Tiger var den første patruljen som fikk flagget i troppen. Morris Olsen var peff i Løve. Vi hadde møtene i siderommet i kirken. Ellers så husker jeg at vi var mye hjemme hos Jens Hauglin,- han var en populær leder.

fortsetter side 18

- «Den første turen med patruljen var til Kjøkkøya. Dit ut gikk vi»

Håkon forteller videre at speiding var populært på den tiden. Det var ikke så mye aktiviteter for ungdommer da, og så representerte dette noe nytt.

Speidern var i de første åra forbeholdt gutter, men etterhvert kom jentene også med. Her var **Mary på Lur** primus motor. Hvordan starten var der skal vi hør om i neste nummer.

- «Speiderbevegelsen har betydd mye for meg opp gjennom årene, og den siste tiden har den blitt større og større for meg. Det er fint å se for en gammel mann som meg at barn, barnebarn og oldebarn følger etter i de samme sporene. Spesielt gjør det meg godt å se at Gudrun (datter) følger så fint opp. Jeg er virkelig stolt over Kjølberg speiderne. Jeg synes dere er flinke til å gå nye veier, og jeg ønsker dere lykke til og Guds velsignelse videre i arbeidet.» - Sier en rørt Håkon Froberg før han må spise kveldsmat.

Karl Josef Hansen – stifteren av gruppa vår

”Det er vel få mennesker som har vært så godt utstyrt til å være leder for barn og ungdom som Karl Josef Hansen, også kjent som Baker Hansen. De som en gang var tilstede ved en søndagsskoletime eller et samvær i speidertroppen som han ledet, vil sikkert bevare minnet om en som var den fødte leder. Det skyldes ikke bare at han var utstyrt med en stor porsjon intelligens. Han hadde en evne til å tale til barn og ungdom på en slik måte at de måtte følge med. Noe av hemmeligheten lå vel i dette at han alltid la an på å aktivisere dem han talte til. Han var en representant for en glad kristendomsform. Derved kom han til å skape lengsler hos de unge etter å leve for alt som var edelt og godt og etter å ligne Kristus, han som gikk omkring og gjorde vel.” Dette skrev Arne Oliver Hansen da guttetroppen feiret sitt 40 års jubileum i 1965. I dette nummeret har vi også tatt en prat med Baker Hansens datter Herdis Hollung. Hvordan opplevde hun å være datter av en aktiv kirkemann? Les om henne på side 14.

Kjenner du historien til den speidergruppa du er medlem i?

I forrige nummer møtte vi Håkon Froberg, som var med fra starten.

Men når startet jentene sin virksomhet?

Denne gangen møter vi den mest markante jentelederen fra Kjølberg, Mary på Lur.

Vi avlegger Mary Gustavsen, for gamle speidere og kirkefolk best kjent som Mary på Lur, et besøk før hun drar av gårde til 4-måneders opphold på Gran Canari. Hun har virkelig mye å fortelle fra sine lange tid som aktiv speiderleder.

Det ble startet speiderarbeide for jenter her på Kjølberg i **1927**, og de holdt det gående til '29. Da flyttet pådriveren **Margit Dines** til Kongsberg.

Men etter krigen ville vi i gang igjen.

Guttene hadde også ligget nede noen år, delvis på grunn av krigen og ledermangel før det.

24. mai 1945 samlet vi gutter og jenter til et kontaktmøte i kirken, og så la vi i vei. Mary sier hun kontaktet Ragnhild Simonsen og fikk adresser til andre ledere. Dermed kunne vi invitere til fest **30. juni 1945**. Den datoen blir regnet som jentetroppens stiftelsesdato.

”Jeg ble opptatt som speider den dagen.”, forteller Mary

- En morsom episode fra opptagelsen var at vi måtte låne flagg fra Fredrikstad. Guttene hadde nemlig dratt på tur, og de tok med seg flagget til jentene fra 1927. Det var Borghild Gunnufsen som skaffet og holdt flagget. Hun var jo med i Fredrikstad på den tiden.
- Vi satte våre foreldre i sving. Blant annet laget min far både flaggstang og spir. Noen laget patruljekasser, noen hjalp til med å lage patruljerom. En av kassene var faktisk i bruk etter 25 år.
- Patruljemøtene var mest rundt hos lederne, mens troppsmøtene var i lillesalen.
- Vi hadde egen troppssang og alle patruljene hadde patruljesang og rop, og selvsagt sine små eller store hemmeligheter.

Mary forteller videre at mange av de som var med fra starten er mer eller mindre kjente i kirken vår i dag. Hun nevner navn som: *Ruth Nilsen, Ingrid Hansen (Løvvold), Ingrid Hansen (Bekken), Bodil Johansen, Lillemor Thorkildsen, Gudrun Brenna, Gunnhild Andersen, Anne Marie Olsen, Berit Svendsen og Bjørg Hermstad.*

- Jentetroppen var heldige for vi hadde gode førere i alle patruljene, men vi savnet noen som kunne hjelpe oss av og til. På den tiden dukket det opp foreninger rundt i landet som kalte seg KFUK-Speidernes Venner. Vi bestemte oss derfor til å danne en mødreforening. Vi innbød mødrene til et samvær, og der var bl.a. Maria Froberg. Hun sa seg villig til å stå i spissen for en forening.

- Noen av mødrene hadde jo gutter også., så det ble en felles forening. Men noen i foreningen hadde ikke barn, de ville allikevel støtte arbeidet vårt. Etter hvert ble foreningen kalt **"Speidernes Venner"**. Disse damene har hjulpet oss på mange måter opp gjennom årene. Mary presiserer at **"Speidernes Venner"** var en fin støtteforening, og at de opp gjennom tidene har gjort mye godt for speiderjentene og speiderguttene.

I troppsprotokollen til jentetroppen finner vi følgende: "Før 1-års jubileet må jentene snarest levere 2 spiseskjeer hvitt hvetemel, da det skal brukes til saus på ett-års festen."

- I 1947 fikk vi vår første Første-grads-speider i troppen, og i 1947 kom også meisene til. Vi skjønnte at skulle arbeidet gå slik vi mente så burde jentene kunne begynne før de var 10 år. Dermed måtte vi sette oss inn i den arbeidsgrenen også. De første meisene som begynte i '47: *Marit og Lisbeth Froberg, Ruth Lillian Kristiansen, Anne- Lise Andreassen, Lillian Jensen, Linnea Hansen og Torunn Andreassen.* Etterpå gikk de over i egen tropp.

- Vi hadde ikke drakter den første tiden, men vi hadde blå skjørt og vindjakker. Vi fikk heller ikke ha ringe. En ring hvor det stod "Gud med deg" måtte av.

- Samarbeidet dere mye med guttene på den tiden?

- Nei, det ble aldri noe vellykket samarbeide med guttene. Jentene hadde eldre peffer enn guttene, og da sier det seg selv at det var vanskelig.

- Jeg var forresten med på begynnelsen av fellesarbeidet med guttekorpsset i slutten av 60-åra. Selve forløpet til ett felles speiderkorps i 1978.

Speidersaken betydde alt for Mary!

Mary er i dag 76 år, og fremdeles betyr speidersaken mye for henne.

Det er ikke få ting den damen har oppnådd. I 1949 ble hun valgt inn i korpsstyret i Metodistkirkens speiderkorps. Hun satt da en periode som visekorps sjef og kasserer. Siden var hun Korps sjef i 10 år - frem til 1969. Hun satt også i landsstyret i KFUK og var uttatt til distriksstyret i MU (metodistkirkens ungdomsforbund). Mary var også ansvarlig for den første leiren korpsjentene hadde på Solløkkka. Det var den første leiren på Solløkkka overhodet. På korpsleiren på Strandheim ved Mjøsa i 1969 ble Mary kåret til "Smilets dronning". Her var Mary leirsjef, og temaet for denne leiren var "smil og si ja". Mary hadde der en leirbålskappe dekket av Smil-papir.

Videre var hun hovedintendant på KFUK-landsleiren på Staurum Gård i 1970. Hun var også ivrig etter å lære, og fikk således den høyeste speidergraden til jentene — **Trekløver**. Det tilsvarer guttenes Gillwell.

Fått mye igjen av speidertiden!

Vi vet at Mary har gitt mye av livet sitt til speiderbevegelsen, men hun sier at hun har fått ti-fold igjen.

- Jeg ville ikke vært det forruten.
- Vil ikke si at jeg var lei, men i perioder ble det litt mye. Jeg hadde jo også andre ting —kor og musikklag.
- Jeg tror at speidersaken er så viktig fordi den favner alt hva unge jenter og gutter trenger: **vennskap, friluftsliv, livskvalitet og praktisk viten** . Det er ingen annen frivillig organisasjon som favner så vidt!
- Det at vi har tilhold i kirken, og har det nettverket, er også viktig for bevegelsen vår, mener jeg.

Mary presiserer, helt på slutten av samtalen vår, at hun ikke ga seg fordi hun var lei speiderarbeidet, men på grunn av syke foreldre. Hun følte at hun også hadde et ansvar for dem på deres eldre dager.

Vi takker for intervjuet, og jeg tenker at jeg var heldig som opplevde Mary på Lur i min tidlige speidertid. Takk for det du gjorde for bevegelsen, Mary,- både på Kjølberg og på landsplan.

Når dette leses er Mary på plass i Gran Canaria. Der vil hun være sammen med sin Ragnar i ca. 4 måneder. Vi håper du er tilbake til jubileet vårt i mai.

God Jul og Godt nytt år, hilsen Per-Olav

Herdis Hollung

Datter av Baker Hansen

Herdis var ”bare” 5 år da hennes far, Karl Josef Hansen, startet speidergruppa vår. Men hun sier at visse inntrykk fra den første tiden satt seg fast i, det da, lille barnesinnet.

- Pappa var veldig opptatt av speider’n og kirken. Han hadde nesten ikke tid til å være i bakeriet en gang, for mye av tiden hans gikk med til å legge forholdene til rette.

Puter på gulvet.

- Vi bodde jo på Selbak, vegg i vegg med bakeriet, og speidermøtene var hjemme hos oss. Det ble lagt puter utover gulvet. I midten var det ”leirbål” med rød lampe. Jeg husker at pappa samlet på spøkeshistorier. Jeg lå i rommet ved siden av og hørte at guttene hyla og skrek. I glassdøra mellom rommene kunne de se skyggen min.

Mamma sydde skjorter.

- Guttene strømmet til, og jeg husker det kom mødre på døra og spurte om gutten kunne begynne — ”men vi har ikke råd til noe drakt”, sa de gråtende. Martha (mor) sa at hun kunne sy, for pengemangel skulle ikke være noe hinder for å bli speider. Pappa ville også gjerne hjelpe alle.

- Jeg fikk ofte være med på små turer, og det er spesielt en tur jeg husker godt. Vi hadde jo en stor bakerbil, og det skulle være speiderleir i Indre Østfold. Pappa tømte bilen for bakerutstyr og

lasta inn gutter. Guttene tøv ut da vi kom fram. Det vakte oppsikt. Jeg kan huske at Morris Olsen, Kristian Løken og Lindberg-guttene var speidere.

Positivt

Mamma syntes at det i perioder kunne bli litt mye speiding. Vi hadde jo tross alt et bakeri som også krevde sitt, men for pappa gikk speidern foran alt. Men jeg husker alt som bare positivt i dag.

- Pappa var jo en spesiell person. Han var også organist i kirken, søn dagsskolelærer og dirigent. Mamma var flink til å lese, - særlig poesi. Hun var faktisk etterspurt.

Stolt av meg.

- Pappa var stolt av meg, - var jo hans eneste datter. Han ville ofte at jeg skulle spille piano på speidermøtene. Vi hadde både orgel og piano hjemme. Jeg hadde to brødre, eller kanskje det er riktigere å si "tre pappaer", Ragnar og Willy. De var riktignok litt eldre enn meg

Ville ikke bli speider.

Herdis forteller at hun ikke hadde lyst til å bli speider i kirken.

- Jeg ville ikke gå med et slikt stort 17. mai flagg. Jeg ville heller bli blåspeider, men da satte pappa bukkebein. Jeg måtte vær så god å være med i brunspeidern.

- Ellers så ble jeg aldri tvunget til å gå i kirken, fikk lov til å gå dit jeg ville.

Herdis Hollung var 17 år da hennes far døde, og selv om det er 63 år siden, får vi en levende beskrivelse av en meget spesiell speiderleder og grunnlegger av Kjølberg MS. **Takk skal du ha Herdis!**

I Speiderfakkelen nr.1 1965 stod dette intervjuet med Jens Gretland. 1.Kjølberg var da 40 år.

På'n igjen

Jens Gretland har fulgt "Kuppens" eksempel

Knut "Kuppenn" Johannessens siste bok heter "På'n igjen", og disse ordene kan også brukes om Jens Gretland. (Knut "Kuppenn" var en meget god skøyteløper i slutten av 50-åra og begynnelsen av 60-åra.).

Før krigen var Jens Gretland en meget ivrig speidergutt, men så gikk det en lang tid før han som voksen mann og speiderfar i 1963 bestemte seg for å bli speider igjen. Så ble han troppassistent. Den første tiden hjalp han for øvrig til i ulveflokk.

- Hvor gammel var du da du ble speider for første gang?

- Det var vel i 1931, så jeg var en 12 – 13 år den gangen. Jeg gikk i Løvepatruljen, hvor det vesentlig var Nabbetorggutter.

- Du har vel en mengde gode speiderminner fra den gang?

Jens nikker og forteller at han var med på en korpsleir i Hamar. Der traff han en Skiensgutt, Erling Nielsen, som han sparket fotball sammen med. Siden brevvekslet de helt til krigen kom.

- Jeg husker at 1.Kjølberg lå sammen med 2.Fredrikstad ved denne leiren, fortsetter Jens.. Det var nemlig for få fra 1.Kjølberg til at vi kunne være alene. På denne leiren holdt det på å utvikle seg til musikkbrigade. Både Bergens- og Skienstroppen hadde musikkorps, og det var stadig konkurranse om hvem som var best.

- Husker du noe fra en korpsleir du var med på?

- Ja, det var et år vi syklet til Femsjøen. Tidlig om morgenen måtte vi bryte leiren, da vi holdt på å bli oppspist av knott. Så måtte vi finne en ny plass. Det var ved Ullerøy. Det var forresten Olaf Ellingsen som var troppsleder den gangen.

- Hvorfor har du gått "på'n igjen" nå?

- Jeg fikk en forespørsel, og da syntes jeg det var riktig å svare ja.
- Synes du er noen forskjell i speidingen før og nå?
- Nå er troppen større enn den var før, og jeg tror det legges større vekt på planlegging i dag. På spørsmål om ungdommen går fram eller tilbake i dag, svarer Jens at han er usikker. Når det gjelder oppførsel så er det vel hipp som happ, sier han. Han mener at tidene har forandret seg, Økonomien har blitt bedre. Mange hadde ikke råd til å dra på landsleir i "gamle dager". Jens er ikke den eneste i sin familie som er speider. Datteren Hilde er tertitt og skal snart bli speider. Per-Olav er med i Bøffelpatroljen.
- Det er forresten rart at en Bøffel kan være sønn av en gammel Løve, sier Jens. Kona Gerd er også ivrig, og selv om hun ikke er speider selv, følger hun med i det som foregår. Før vi forlater Jens glemmer vi ikke å spørre om hans ønsker for jubileumsåret.
- Jeg ønsker at troppen forblir sammensveiset og den gode ånden som nå rår håper jeg at vi får beholde, slutter Jens Gretland.

Speiderfakkell nr.7 1965, av Gunnar Kenneth Simensen

Hva er disiplin?

"En speider er lydige. Også når han får en ordre han ikke liker, utfører han den. Det er disiplin." Dette er ordlyden i den gamle Speiderlovs §7. Å utføre en ubehagelig ordre, den er kanskje gitt av en person som er yngre, svakere, kanskje til og med mindre intelligent enn deg selv, er ofte vanskelig. Man må først lære å lyde før man er skikket til å byde, står det et sted i speiderguttboka.

Men disiplin er langt mer enn å utføre en ubehagelig ordre – disiplin omfatter begreper som å holde en avtale, komme tidsnok til et speidermøte og kanskje først og fremst å vise velvilje overfor dine foresatte som foreldre, lærere, ja til og med patruljeførere. Selv om man føler seg dyktig og flink, må man gå ut i fra at ens foreldre, lærere og speiderledere sitter inne med større erfaring og sakkunnskap enn en selv.

I en speidertropp har aspirantene og de "små" speiderne alltid stor respekt for ledere. Når man ser på rovere og eldre speidere mangler kanskje respekten helt. Idealets stilling i en gutteflokk som en speidertropp er overmåte viktig. Viser de store guttene disiplin er veien til en mønstertropp forbausende stor.

La oss derfor summere det opp: Ledere, vis disiplin overfor hverandre, foregå guttene med et godt eksempel. Speider, vis din patruljefører og dine ledere respekt, møt ved samlingene med speiderskjorte på og i rett tid.

God speiding

Ken.

Speiderfakkelen nr.8-9 1965

Mannen som er 1.Kjølborg - Oddvar Hansen

For Gud og speidertroppen

Det er ingen i troppen i dag (1965) som har lagt ned så mye arbeid for speidersaken som Oddvar Hansen. Vi har hørt flere uttale at det de først og fremst forbinder med 1.Kjølborg, er Oddvar. Gjennom de 20 årene som Oddvar har stått som leder, har han blitt meget populær. Han har en flott evne til å få barn med seg. Dette ser en kanskje først og fremst ved hans søndagsskoletimer i småbarnsklassen, der det som oftest er fullstappet lillesal.

En har ikke tall på alle de timer som Oddvar gjennom årene har ofret for speidersaken. En kan spørre seg hvorfor han år etter år forsaker så mye for å være med på å lede troppen. Svaret ga Oddvar selv da han mottok en meget fortjent "Den hvite hederslilje" i 1962. Den gjerningen han hadde gjort, hadde han gjort for Gud. Derfor står det så treffende på den gaven som Oddvar fikk ved jubileet: "For Gud og speidertroppen."

En verdifull karakteregenskap som Oddvar har, må vi nevne: Han er alltid blid. Og det betyr også mye at er kamerat med guttene. Men det aller beste er naturligvis at Oddvar følger den kristne linjen i sitt arbeid. Alle som har gått i troppen, har nytt godt av dette.

Speiderfakkelen nr.10 1965

Møte med en veteran

Vi intervjuer Jens Johansen

Det var Jens Johansen som stiftet troppen sammen med Karl Josef Hansen i 1925. Ved jubileet i 1965 var han hedersgjest og ble blant annet slått til ridder av "Den gamle ulv".

- Hvordan kom du egentlig med i speidingen, spør vi Jens Johansen.

Han forteller at første gang han kom i kontakt med speiderbevegelsen var i 1913-14, da han sammen med Johan Hansen stiftet 1.Kjølberg.

- Vi var vel en 12-14 gutter i 14-16 års alderen, forteller han. – Troppen ble imidlertid lagt ned igjen i 1917.

neste gang han var med på å stifte en speidertropp gikk det bedre, noe vi i dag ser resultater av.

Vi er svært takknemlige overfor Jens Johansen og hans venner som tok dette stor initiativet.

- Jeg kan fremdeles huske mye fra min speidertid, sier Johansen, og trekker fram forskjellige turer fra den gang. En tur til Indre Østfold står imidlertid klarest i erindringen.

- Hvordan var det egentlig å drive speiding før 2.verdenskrig?

- Økonomien var jo mye dårligere enn nå. Folk hadde dårlig råd, det samme var tilfelle med troppen. Troppen holdt forresten på å gå konkursen gang, men det gikk bra.

I sin speidertid var Johansen både patruljefører og troppsassistent, og han hadde stort utbytte av dette.

- Hva synes du om troppen i dag?

Johansen svarer at han nesten ikke kan skjønne hvordan troppen klart å bli så stor og livskraftig som den er nå.

- Jeg kommer aldri til å glemme dette besøket på Kjølberg nå i jubileumsåret. Det vil stå i min erindring som den største speideropplevelsen i mitt liv.

Speiderfakkelen 10 1965 Olivarius

På speiderleir anno 1930

Om speiderliv før og nå - morsomme leirminner

Den vesentligste forskjell mellom leirliv i dag og leirlivet på tretti-tallet er vel at turene i "gamle dager" ikke gikk så langt som de gjør i dag. Det var de økonomiske forhold som gjorde at aksjonsradien var mindre enn i våre dager. På skranglende biler av russekvalitet humpet vi avsted på tur. Det hendte at de som satt på lastepanet, måtte gå av i motbakker for å skyve kjøretøyet over en kneik. Men moro var det lell!

Når det gjelder selve dagsprogrammet for leirene, må en nok si at det er mer av speiderferdigheter på dagsorden i dag enn før. Det betyr ikke at speiderliv i trettiåra bar preg av ferieliv. Idrettsliv opptok en stor del av tiden når vi var på leir, ikke minst når det gjaldt

svømming og livredning. På de stedene vi slo oss ned, prøvde vi å skape oss en goodwill for speidersaken ved å tilby hjelp til de ”innfødte” på stedet og gjøre dugnad. En gang vi skulle hjelpe til med å luke en turnipsåker, gjorde vi arbeidet så grundig at det knapt var noen vekster igjen på jordet. Så niskjære hadde enkelte vært at de også tok bort en del av turnipsen.

En gang dro den patruljen jeg var med i, til Tofteberg i Råde. Vi tok toget til Ørmen og gikk resten av veien. En av guttene greidde ikke å sove i telt uten at han hadde med seg en vekkerklokke som tikket. Denne vekkerklokka likte seg så godt i Råde at den ble igjen i noen dager i bygda, stående i dobbelt forstand på en grindstolpe. Eierne av gården drev en ganske stor skofabrikk på stedet, og fruene hadde en stor flokk arbeidere som hun skulle lage mat til. En av guttene i patruljen var så takknemlig for den velvilje vi møtte at han tilbød henne femti øre som han hadde igjen, ”så har du iallfall te en kilo makrell te følka dine,” sa han.

På en korpssleir skulle en annen Kjølberggutt og jeg selv gå vakt om natta. Et sted oppdaget vi at det stakk en fot ut av teltet. Vi kunne ikke motstå fristelsen til å kile vedkommende under fotbladet. Vi viste ikke at foten tilhørte selveste troppslederen i 2.Fredrikstad. Han satte i et høyt rop og formante sine gutter å holde opp med slikt tull som å kile ham under beina! Utenfor teltet sto min venn og jeg og slo på teltduken og ba dem som var innenfor å komme til ro. Det fulgte en lang forklaring fra troppslederen, og vi kunne høre høylydte forsikringer fra guttene at de ikke hadde kilt sin leder. Det lyktes de to vaktene fra Kjølberg å opptre med så mye myndighet at det ble stille i Fredrikstad-teltet.

Vi som var gutter i trettåra, som politikerne så ofte taler om, hadde mange rike opplevelser som vi minnes med stor glede.

Starten på sammenslåingen av gutter og jenter sakset fra ”speiderrevoljten i Fredriksstad blad 26.9.1968

Utvidet samarbeide på Kjølberg Vellykket fellestur til ”Oddarheim”

På Kjølberg har en tatt et viktig skritt videre i samarbeidet mellom jente- og guttespeiderne. Sist helg, 21. – 22.september var nemlig førerpatruljene i de to troppene samlet til felles hyttetur på ”Oddarheim” i Ullerøy. Deltagelsen var tilfredsstillende både fra jentenes og guttenes side. Til sammen deltok det 20 ledere, patruljeførere og assistenter på turen.

Etter at en hadde ønsket velkommen og Oddvar Hansen hadde innledet med andakt lørdag ettermiddag, spiste vi aftens. Neste programpost var en diskusjon der en tok for seg det aktuelle tema jentespeiding/guttespeiding. Selv om det var delte meninger om et utvidet samarbeid, var det full enighet om at en om noen uker skulle forsøke felles patruljemøter. Dette vil foreløpig bli en engangforeteelse, men det skal bli interessant å se hvordan det hele forløper.

Ved halv ni-tiden ble det holdt kveldsløp. Det var ganske populært at det på de fleste lag ble plassert en gutt og en jente. På noen av lagene var det imidlertid 2 gutter og 1 jente. Det var bekmørkt i skogen, men stort sett bød det ikke på noen problemer å finne postene der det var oppgaver i livline, morse, avstandsbedømmelse, sy i en knapp og tauhopping. Resultatene fra denne morsomme konkurransen, som var laget av Svein R. Hansen, er følgende (6 lag deltok):

1. Thorstein Øverby, Jytte Brenna og Arnfred Marthinsen, 84 poeng
2. Hilde Johannessen og Svein Jacobsen, 71 poeng

3. Liv Kari Jørgensen og Finn-Erik Johannessen, 65 poeng

Så samlet vi oss rundt peisen til en kosetund med mye sang og moro. Spesielt vil vi framheve de morsomme sketsjene som ble fremført av Kjell Sverre Jensen og Per-Olav Gretland. Etter et hyggelig måltid nattmat, avsluttet jentenes troppsfører Bjørg Ranum dagen med andakt.

Vi vil ikke akkurat påstå at det var ro med en gang vi la oss, men det var nesten ingen som hadde problemer med å stå opp til frokost ved 9-tiden søndag. Etter frokost slappet vi av litt ute før vi hadde dagens Scouts Own ved Erik A. Hansen. Til slutt sang vi speiderbønnen og takket hverandre for en vellykket tur.

Etter denne fellesturen tror vi at forholdet mellom jente- og guttetroppen i Petrikiren på Kjølberg er blitt styrket vesentlig. Vi håper på fortsatt godt samarbeid i tiden fremover.

Sakset fra "speiderreveljen i Fredriksstad blad 26.9.1968

Kjølberg i skuddet

Kjølberg er i skuddet for tiden i Metodistkirkens Speiderkorps for gutter. Ved siste årsskifte var 1.Kjølberg den klart største gruppen i MS med sine 96 medlemmer. På ledersamlingen på Solløkka deltok hele 8 av guttetroppens ledere. På siste korpsstyremøte ble det vedtatt at landsmøtet til våren skal legges til Kjølberg i månedsskifte april-mai. To Kjølberg-gutter er valgt inn som ombudsmenn i korpsets ledelse. Kenneth Simensen er blitt roverombudsmann, mens Erik A. Hansen er utnevnt til ombudsmann for PR. Ved landsleiren på Jørstadmoen ble både ledersamlingen for korpsets ledere og korpsleirbålet holdt på Kjølbergs område. Jo, 1.Kjølberg nyter stor goodwill i Metodistkirkens Speiderkorps for tiden.

Sakset fra "speiderreveljen i Fredriksstad Blad 13. november 1957

Stabbur på Grorud ble til speider- og ungdomshus i Borge Fantastisk dugnad ved Petrikirken har gitt bygg til 120000kroner.

Innvielsesfest lørdag

Etter tusener av dugnadstimer har Petrikirken på Elverhøy i Borge fått en meget verdifull tilvekst; et ruvende speider- og ungdomshus. Foruten disse lokalene, har man også fått plass til stor vaktmesterbolig samt hybelleilighet for en menighetssøster. Huset vil trolig få en takst på omkring 120 000 kroner. Halvparten av dette beregnes å være dugnad. Av de 60 000 i rene byggeomkostninger er allerede 30 000 betalt.

Man må tenke litt tilbake i tiden, når man hører om denne offerviljen i en ellers kravstor tid: Da Petrikirken ble bygget engang i slutten av forrige århundre ble det nemlig gått mann av huse.

Etter 12 timers arbeidsdag gikk arbeidere og bar plankebørere fra brukene, og fra mange hold ble det vist en enestående beredvillighet for å tømme opp gudshuset.

Bygget som skal feires med en fest i Petrikirken kommende lørdag er beretningen om et gammelt stabbur som ble ungdommens hus. Stabburet sto på en storgård ved Grorud. Det ble i sin tid ominnredet til bolig og dernest til metodist-barnehjem. Men da et nytt barnehjem ble reist, fikk Elverhøy-menigheten med apostelnavnet tilbud om materialene i det gamle stabbur. Det var ingen mangel på villige hender. Sterke karer dro innover, og i tre uker holdt man på å rive, 10-12 mann i slengen. Det ble en veldig stabel med tømmer.

Også transporten gikk strykende. Biler fra en rekke store og små bedrifter i Fredrikstad og Borge og en del private lastebilførere tok tømmeret som returlast fra Oslo . og de gjorde det for liten eller ingen betaling slik at hele materialhaugen, da den lå stablet i Borge kostet 1000 kroner. Dette skjedde i 1954. At byggearbeidet har tatt tid forstår man, når det opplyses at praktist talt alt håndverksmessig arbeide, og andre tunge tak, er tatt av menighetens egne. Det er gravet 40 meter kloakk til opptil tre meters dyp for hånd. Så ble det fundamentert og bygget, innredet og malt, lagt rør og elektriske kabler. Penger strømmet inn fra medlemmer, det ble gitt utstyr i lange baner og også mange utenfor menighetens krets viste sitt hjertelag. Tre tusen kroner fikk man også fra Borge kommune fordi menighetssøsteren skal virke blant alle som har behov for hennes hjelp.

Det er stort behov for ungdomslokaler på Kjølberg. Petrikirken har en stor menighet og det har ofte vært møtekollisjoner når det gjelder kirken. Speiderne har for stor del måttet holde til privat eller i en hytte.

I nybygget blir det i kjelleren speidergutt-rom og sanitæranlegg. I 1. etasje peisestue og rom for speiderpikene og i 2.etasje leilighet for vaktmesteren og en menighetssøster.

Knut Hafgård

En av de første speiderne på Kjølberg forteller

Speidergruppa vår har mottatt et meget hyggelig brev fra en av de aller første speiderne på Kjølberg, **Knut Hafgård**. For mange på Kjølberg er han kjent som broren til **Morris Olsen**. Knut bor i Svolvær, og han fyller 88 år på St.Georgsdagen.

Han forteller at både han og Morris var med blant de 15 andre i den glade gjengen med ”**Bakærnte sjef**”.

- Alle startet fra 0-punktet, og jeg minnes at iveren var stor. Også husker jeg **Jens Johansen**. Han var tidligeremed i ”Væbnerarbeide”, noe som liknet speidingen.

- **Korpsleder Johan Hansen**, opprinnelig fra Lisleby, var også Væbner før metodistene gikk med i speiderforbundet.

Hafgård sier at det rører seg noe betagende fint i han når han tenker på den givende speidertiden.

- Omsider fikk vi materiell og impulser fra gruppene i Fredrikstad og Halden som vi var imponert av. Husker godt Omar Børresen og Kristian Gynther.

Utmarsj

Hafgård forteller at en av de første utmarsjene han var med på har brent seg fast i han. Jens kalte det for ”ilmarsj”. - Vi startet ved butikken hans vis á vis prestegården vår på Elverhøy. Alle hadde ryggsekker med spesiell vekt. Og målet var det gamle Brandstorp meieri. Vi ble drevet hardt. Ingen stans i sommersonne. Vi hadde heimestrikka strømper og tunge benplagg - beslått med skobesparere.

- Som Håkon fortalte før jul, så hadde vi to patruljer - Løve og Tiger. Peffer var **Morris**, bror min, og **Bjarne Andersen**, klassekamerat av meg på Nabbetorp skole.

- Flere banket på ”troppens dør”, og **Bjørn**-patruljen ble dannet. Der ble jeg peff, og **Arne Oliver Hansen** ble min assistent. Han fikk tittelen ”professorn” blant oss. En gutt med det man kaller klisterhjerne, - en ypperlig hjelper i teoriene. Ellers i ”Bamsehula” var **Bjørge Ranum**, ”hornblåsern”, med.

Patruljetur til Råde

Knut Hafgård forteller også om en patruljetur de hadde til Råde, og det må vel være den turen "Olivarius" beskriver på side 11. I brevet sitt sier også Knut at de plasserte teltene ved Skinnerflo, og det stemmer jo med det Olivarius skrev i 1965 (red. kommentar). Snakk om god hukommelse hos en 88-åring.

- Teltene fikk vi plassert ved Skinnerflo, og vi badet i "leire-vannet". Vi måtte vaske grønska av oss på land etterpå. - Husker første kvelden vi var der. Der kommer frk.Hanna, en nydelig dame, ferm og blid. Hvitt stort forkle og med noe av det største fat jeg kan huske. Der var det brød bakt av gårdens korn, og pålegg med sylterugg, heimelaga fleskepølse og gomme med rosiner i. Smøret var heimekima. Vi fikk også et stort spann fra gårdens "Litago". Jeg glemmer ikke det vakre smilet da ho spurte etter "Generalen" for banden. **Spør om vi gasset oss dere!** Vi ble der en liten uke og gjorde noen innhogg i det landlige terrenget, og vi noterte opplevelser til vinterens inneaktiviteter.

Bjørge spilte kornett på møtene vi hadde. Arne var flink på fløyte, lært opp av pappa Herman som også spilte fløyte. Gubben(meg) sjøl klunket på gitaren som mor fikk av sin far som ung jente. Mor lærte meg å spille i 9-års alderen. –Tilgi meg kjære leser, min lange tirade, men fanges inn av ubegripelige gode minner fra ungdommens fagre, mange opplevelser. Ja, her sitter jeg, 75 år etter det som passerte den gang - som om det var i går. Det lever i meg.

En ting til – og jeg skal slutte. I 1929 hadde vi landsleir for Meto-korpset på Filtvedt i Hurum. Der hvor de ønsket å plassere hovedflyplassen. Vi var med der, noen av oss. Gruppen vår var nabo med 2.Fredrikstad – og Bergen Central. Noen festlige dager for oss alle. Spesielt husker jeg Willy Hegøy, senere misjonær i Nord Afrika. Willy og jeg var like gamle. Han er professor nå, og er fremdeles aktiv evangelist i USA sammen med sin Harriet. Willy hadde alltid NT i skjortelomma. Og hver kveld hadde han andakt for gutta. Og vi deltok. Jeg var 17 år den gang. Og mer spretten enn i dag. Vi hadde jo trimma mye på skogsveien i Wisurskogen sommeren igjennom. Terrengløp, lengdesprang, høydehopp og orientering. Jeg var elsker av disse disipliner, - og er det fremdeles. Nå skal jeg skryte. – Jeg hang på til siste runde i tevingene på Filtvedt. Vant i høydesprang og 60 meter løp og nr.2 i tresteg. Husker Omar Børresen ropte: "Du greier 10 cm til Knut!" Det var i høyde det. Og det var flere etablerte idretsutøvere med. Husker en svær kar fra Stavanger, hadde piggsko og sånne greier. Jeg hadde blå gummisko, husker jeg. Pastor Rikstad og frue var på besøk. Han var så kry av gutta sine at han var ute og kjøpte en diger kringle som han spanderte på Kjølberggruppa

Spør du meg om det var liv.

En sommer leide Baker Hansen til slakter bistrup, og vi skulle "okkupere" Oslo .

"Epworthjemmet" var populært på den tid. Det var et ungdomsherberge, drevet av Metodistkirken. Vi satt på lasteplanet på korte benker fra kirken vår. Vi var vel 15-20 muligens. Og alle bodde i 3. etg, tror jeg. Erling gikk i søvne, og holdt på å gå ut på gesimsen i 3.etg. Men alt gikk bra. Vi besøkte Bygdøy, og var på Akershus festning, så på utelivet i datidens Tigerstad. En "verdensopplevelse" for oss.

Speiderarbeidet i vår kirke og særdeles på den uforlignelige plass Kjølberg, har vært til stor velsignelse for mange hjem her i distriktet. Karl Josef Hansens minne er udelelig. Vi ærer hans minne, og takker Gud for det sollyk han sendte omkring seg i de år han ledet sin elskede gutteflokk.

Jens Hauglin, nestkommanderende, med sine mange erfaringer vil ingen av oss glemme. Bror min, han Morris, var uslitelig aktiv inn i alderdommen. Hvem ser jeg ellers? Olaf Ellingsen, en kjernekar, Kristian Løkken, Oddvar Hansen, Georg Nilsen, Einar Brenna, Håkon Johansen, Kjell Pettersen, Andreas Theodorsen, Erling Karlsen, tre brødre Andersen Odd Kjølberg, Charles Pettersen, Gunnar Høydal, brødrene Scott og Egil Hansen. Willy Ruud Hansen var med først i voksen alder. Det var fotballen på Selbak som tok hans interesse i skoledagene til han en torsdag kveld sammen med bror min, ser jeg i erindringene, kommer sammen for å knele ved alteret.. De ville følge Jesus. Det var en overveid handling. Sammen med disse to har mange fått med seg spirekraftig frø som har fortsatt og danne unge som lengtet etter å bygge noe av sitt liv av evighetsverdi. Selv ble jeg rykket opp med rot i 1943, og fartet om mange steder i landet. Og jeg møtte mange spidervenner flere steder.

Herdis

Karl Hansen

Oddvar Hansen